

Mål for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen

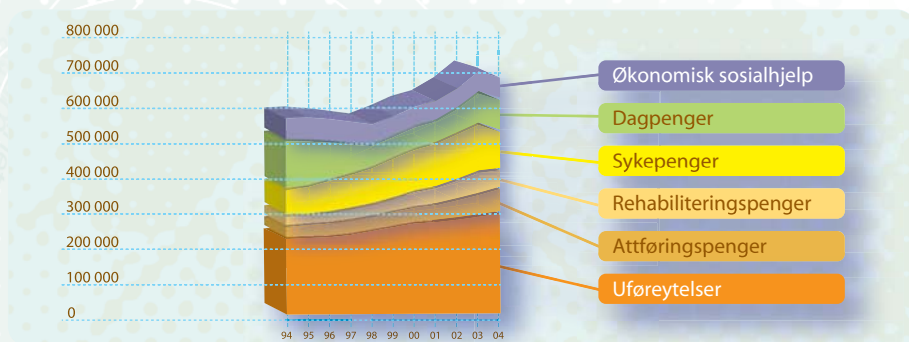
- Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad
- Enklere for brukerne og tilpasset brukernes behov
- En helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

Følgende krav er sentrale dersom en ny arbeids- og velferdsforvaltning skal nå målene:

- Brukere skal raskt få avklart sine behov og få et samordnet tjenestetilbud.
- Et lett tilgjengelig kontaktsted for brukeren med tilgang til alle arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester.
- Ansvar for virkemidler knyttet til arbeid og redusert arbeidsevne samles.
- Det må ikke skapes nye organisatoriske skiller som gir nye koordineringsbehov.

Fakta

- I 2004 omfattet de tre arbeids- og velferdstjenestene rundt 16.000 årsverk, og forvaltet 265 milliarder kroner.
- Trygdeetaten har om lag 7.600 årsverk (2004), og kontorer i alle kommuner. Etaten behandler årlig mer enn 6 millioner saker. I underkant av 2 millioner personer mottar løpende ytelser.
- Aetat har rundt 3.800 årsverk (2004), og kontorer i 162 kommuner. I tillegg kommer enklere former for tilstedeværelse. I løpet av 2004 var om lag 466.400 arbeidssøkere registrert som brukere.
- Sosialtjenesten i kommunene har rundt 4.100 årsverk (2003). I 2003 mottok om lag 135.400 personer økonomisk stønad. 40 prosent av dem mottok hjelp i mer enn 6 måneder.

Flere i arbeid – færre på stønad

Kjære leser

Norge har høy yrkesdeltakelse sett i europeisk målestokk, dette gjelder særlig blant kvinner og eldre. Arbeidsledigheten er lav og de fleste som blir ledige kommer dessuten raskt over i ny jobb.

Det er likevel to ting som bekymrer. Det ene er at det til enhver tid er rundt 700.000 personer i yrkesaktiv alder som helt eller delvis står utenfor arbeidslivet. De mottar ytelser fra det offentlige på grunn av sykdom, ledighet eller sosiale problemer.

Det andre er at mange brukere møter en oppsplittet forvaltning. Dagens tre tjenester, Aetat, trygdeetaten og den kommunale sosialtjenesten, gjør alle en god jobb overfor brukere som bare trenger å forholde seg til én av dem. Men bildet er noe annerledes når det gjelder brukere som trenger hjelp fra flere av tjenestene, enten samtidig eller over tid. Enkelte blir gående på stønad og kommer sent over på aktive arbeidsrettede tiltak. Dette kan forlenge løpet før folk kommer tilbake i arbeid. For enkelte andre brukere er problemet å finne en helhetlig løsning, slik at de slipper rundgangen mellom tjenestene. Dagens organisering av forvaltningen er ikke tilpasset brukernes behov for en helhetlig vurdering og tjenestetilbud på tvers av tradisjonelle fag- og etatsskiller.

Dette er bakgrunnen for at Regjeringen nå fremmer et forslag om en ny arbeids- og velferdsforvaltning, der vi blant annet gjør to organisatoriske grep. Det opprettes en felles førstelinjetjeneste med et arbeids- og velferdskontor i alle landets kommuner. Dette kommunal-statlige kontoret vil tilby en helhetlig tjeneste tilpasset brukernes behov, og skal erstatte dagens ordning med flere ulike kontorer i hver kommune. Vi vil aktivt bruke helhetlige, individuelle planer som en sosial kontrakt mellom innbyggere og offentlige tjenester. Vi legger også ned dagens Aetat og trygdeetaten, og oppretter én ny statlig etat. Dette er en forutsetning for å få en velfungerende førstelinjetjeneste. Det vil bli et nært samarbeid mellom den nye arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune.

Med denne reformen vil vi oppnå tre ting. Folk kommer enten raskere tilbake i arbeid eller får et avklart forhold utenfor arbeidslivet. Samfunnet vil spare penger ved at flere går fra trygd til arbeid. Det vil dessuten bli flere personer i arbeidslivet som bidrar til verdiskapning til beste for velferden.

Dagfinn Høybråten
Arbeids- og sosialminister

En felles førstelinjetjeneste

For å ivareta brukernes samlede behov for bistand, ønsker regjeringen å etablere en felles førstelinjetjeneste med et kommunal-statlig arbeids- og velferdskontor i hver kommune. Dette kontoret skal være en gjenkjennelig inngangsdør til arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester, og skal oppleves av brukerne som en samlet enhet. Kontoret skal tilby et tjenestespekter for arbeidsledige og bedrifter, sykmeldte, uførepensjonister, og de som mottar økonomisk sosialhjelp, pensjoner og familieytelser. Arbeids- og velferdskontoret skal ha resultatansvar og mulighet til å utløse de virkemidlene som er nødvendig for å møte den enkelte brukers behov.

Styrende for utformingen av de lokale arbeids- og velferdskontorene er at:

- Det skal være et lett tilgjengelig arbeids- og velferdskontor i alle kommuner, med mulighet for interkommunale løsninger, der det ligger til rette for det.
- Flere brukere med arbeidsevne skal tidligere inn i aktive, arbeidsrettede prosesser.
- Brukere som trenger det skal raskt få en helhetlig behovsavklaring og et samordnet tjenestetilbud.
- Brukerne skal få likeverdig service og tilbud, uavhengig av bosted.
- Brukerne skal møte et kontor som inviterer til brukermedvirkning og egenaktivitet.

Det enkelte arbeids- og velferdskontor skal være brukerens fysiske, lokale kontaktsted. Kontoret skal som et minimum dekke kommunenes oppgaver knyttet til å yte økonomisk sosialhjelp og statlige oppgaver knyttet til informasjon, enklere vedtak, veiledning og bistand og det å være brukerens kontaktpunkt videre mot andre statlige funksjoner. Den kompetanse og de ressurser som skal stå til disposisjon for den enkelte bruker, skal ikke være avhengig av bemanningen i det enkelte kontor. Hvis det er behov for mer bistand, vil dette bli hentet fra andre steder. Brukerens kontaktpunkt skal være det lokale arbeids- og velferdskontoret der han eller hun bor.

De aller fleste brukere vil forholde seg til et arbeids- og velferdskontor som har en bemanning på stedet som også kan løse oppgaver som å avklare arbeidsevne og mer komplekse bistandsbehov, utarbeide handlingsplan/individuell plan og gjøre mer komplekse vedtak. Kontoret vil også kunne utløse virkemidler, formidle arbeidssøkere og gi bistand til arbeidsgivere.

En ny arbeids- og velferdsetat

Det vil bli opprettet en ny statlig arbeids- og velferdsetat som tar opp i seg oppgaver fra dagens Aetat og trygdeetat. Disse to etatene legges samtidig ned.

Den nye etaten får ansvar for de direktoratsfunksjoner som følger av etatens oppgaveportefølje. Sosial- og helsedirektoratet har direktoratsfunksjonene for den kommunale sosialtjenesten.

Etaten vil måtte forholde seg til et dynamisk arbeidsmarked og samtidig håndtere tunge og krevende forvaltningsoppgaver. Etaten vil også få ansvar for gjennomføringen av pensjonsreformen.

Ansvarsdeling og samarbeid stat og kommune

Det vil ikke bli noen endring av ansvarsdelingen mellom stat og kommune. Ansvar for arbeidsmarkedspolitikken og folketrygdens pensjons- og støtteordninger forblir statlig, mens kommunene beholder ansvaret for sosiale tjenester.

Førstelinjetjenesten med arbeids- og velferdskontorer i alle kommuner, skal base- res på et fast regulert og forpliktende samarbeid mellom stat og kommune. Dette skal nedfelles i lokale samarbeidsavtaler. Som underlag for avtaleinngåelsen lokalt vil Regjeringen invitere KS til å inngå en rammeavtale. Gjennom rammeavtalen vil en også kunne identifisere og anbefale andre kommunale tjenesteområder, som ut fra lokale vurderinger kan være aktuelle for samlokalisering i et arbeids- og velferdskontor.

For å støtte opp under en avtalebasert prosess om etableringen, må en felles førstelinjetjeneste få en lovmessig forankring. Inngåelse av samarbeidsavtaler og et minimumskrav til samlokalisering skal derfor gjøres obligatorisk.

Innenfor de fastsatte rammer skal det gis stor frihet til å finne fram til hensiktsmessige løsninger lokalt og det foreslås flere tiltak for å legge til rette for dette.

Brukernes behov

Brukeren skal stå i sentrum for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen. En ny organisering skal gjøre det enklere for brukeren og være tilpasset brukernes behov. Det betyr at i den nye forvaltningen må organisering, arbeidsmåter og kultur gjennomføres av respekt for brukeren som menneske og enkeltindivid. Det betyr at en ny organisering må være innrettet for å gi brukeren mulighet til medvirkning og innflytelse på sin egen sak.

Å tilpasse forvaltningen til brukernes behov, dreier seg både om hvordan man møter brukeren og hvilke tjenester man kan gi brukeren. Det handler om service, respekt og tilgjengelighet. Men også om et tjenestetilbud tilpasset den enkeltes behov, både for de med arbeidsevne og for de som aldri kan komme inn i et ordinært arbeidsliv. Dette gjelder for enkeltpersoner og for arbeidsgivere som også er viktige brukere av arbeids- og velferdsforvaltningen.

Regjeringen ønsker en helhetlig arbeids- og velferdsforvaltning. Det betyr at forvaltningen skal ha fokus på hele mennesket og brukerens samlede bistandsbehov. Et slikt perspektiv er viktig for personer med nedsatt funksjonsevne, som har behov for hjelp både i privat- og arbeidslivet. Også mange langtidsmottakere av sosialhjelp har et svært sammensatt hjelpebehov som både krever et sammenhengende og bredt spekter av tiltak. Det vil bli lagt økt vekt på bruk av individuelle planer for personer med behov for koordinerte tjenester, som en sosial kontrakt med samfunnet som viser rettigheter og plikter.

Gevinster og kostnader

Det vil gi store samfunnsøkonomiske gevinster å få flere i arbeid og redusere den gjennomsnittlige varigheten i stønadsforløpene. Rattsø-utvalget (NOU 2004: 13) konkluderer med at reformen kan spare samfunnet for så mange penger at selv betydelige omstillingskostnader dekkes inn. Dette kan illustreres med et regneeksempel. I dag kommer om lag 45 prosent av dem som avslutter atføring, i arbeid. Dersom andelen økte med 1 prosentpoeng hvert år i ti år kan den akkumulerte gevinsten i nåverdi anslås til 3,7 milliarder kroner.

En bedre samordning vil dessuten redusere inntektstap for den enkelte som følge av kortere ventetider. På lengre sikt kan reformen også gi betydelige administrative effektiviseringsgevinster.

Det knytter seg alltid usikkerhet til beregninger av omstillingskostnader. Samlet er kostnadene til den foreslåtte organisatoriske omstillingen inklusive en basis IKT-plattform, beregnet til rundt 3 milliarder kroner fordelt over 5-7 år.

Det er ikke gjort vurderinger av kostnadsfordelingen mellom stat og kommune. Regjeringen legger til grunn at staten skal bære kostnadene, dersom kommunene får utgifter knyttet til flytting for å oppnå det nye kravet til minimumsløsning for samlokalisering av førstelinjetjenesten.

Fremdrift/gjennomføring

Med forbehold om Stortingets behandling av stortingsproposisjonen:

- Planlegges det ansettelse av ny leder 2. halvår 2005, som først skal lede en interimorganisasjon
- Tar regjeringen sikte på å fremme nødvendige lovendringer ved årsskiftet 2005/2006

Med forbehold om Stortingets behandling av lovforslagene:

- Tas det sikte på at formell etablering av ny statlig etat kan skje fra andre halvår 2006
- Planlegges det at førstelinjetjenesten i det alt vesentlige skal være på plass over hele landet innen 2010

Status

Pr. 1. januar 2005 er dagens to statsetater, Aetat og trygdeetaten, og sosialtjenesten samlokalisert i 52 kommuner. I tillegg har knapt 100 kommuner samlokalisering-løsninger mellom to av de tre involverte partene.

Med utgangspunkt i kjente planer for samlokalisering, forventes at om lag 90 kommuner vil ha samlokalisering-løsninger mellom de to involverte statsetatene og sosialtjenesten innen medio 2006.

Dette innebærer at nesten halvparten av kommunene på dette tidspunktet vil kunne være dekket av samlokalisering-løsninger i en eller annen form.

Det pågår forsøk med en felles førstelinjetjeneste i 17 kommuner.

Utgitt av Arbeids- og sosialdepartementet

www.asd.dep.no.

For fullstendig versjon av St.prp. nr. 46

kontakt Akademika på grønt nummer: 800 80 960

Design: deville design

Foto/Illustrasjoner: Getty Images/Wesenberg/deville design

Trykk: Hauknes Grafisk

Trykksaknr: A-0003

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

